

Súd: Krajský súd Bratislava  
Spisová značka: 16Co/6/2018  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1615200528  
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2019  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Mario Dubaň  
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1615200528.4

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudcov JUDr. Romana Majerského a JUDr. Ivany Štiffovej, v sporovej veci žalobcov: X/ O. T., D.. XX.X.XXXX, A. Š. XXX, X/ O. T.D., D.. XX.X.XXXX, Š. XXXX/X, N., X/ A.I. T.D., D.. XX.XX.XXXX, V. XXXX/X, N., X/ O. T., D.. XX.X.XXXX, Š. XXXX/X, N., X/ O.Á. M., D.. X.XX.XXXX, P.P. XXXX/XX, O., zastúpených advokátkou JUDr. Libušou Dočkalovou, Lachova 32, Bratislava, proti žalovanému: L. M. T., D.. XX.X.XXXX, U. XXX, zastúpenému advokátkou JUDr. Lýdiou Ráckovou, Lichnerova 72, Senec, o určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, na odvolanie žalobcov 1/ až 5/ proti rozsudku Okresného súdu Malacky č.k. 5C/95/2015-265, zo dňa 26.10.2017, takto

### rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalovanému priznáva proti žalobcom 1/ až 5/ plný nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

### odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalobcom 1/ až 5/ uložil povinnosť uhradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že podanou žalobou zmenenou návrhom zo dňa 13.9.2016 sa žalobcovia 1/ až 5/ domáhali určenia, že do dedičstva po nebohom M. T., narodenom dňa X.XX.XXXX, G. R. W. XX.X.XXXX, patrí spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, vedenom Okresným Ú. O., katastrálny odbor, ako pozemok parcela registra „E“ č. XXX o výmere 5.715 m<sup>2</sup>, druh pozemku: orná pôda s odôvodnením, že poručiteľ M. T. bol spolu so svojimi súrodencami L.. M. T., Š. Š.H., F. T., B. C., rod. T., V. C., F. T. V. O. L., rod. T. dedičom zo zákona v prvej zákonnej skupine po svojom otcovi, pozemnoknižnom vlastníkovi, M. T., G. R. W. X.X.XXXX, čo vyplýva z výťahu zo zápisnice, ktorú spísal Dr. Pavol Novák, dolnokubínsky verejný notár v O. dňa 1.7.1946, na základe poverenia č. W. O. okresného súdu v pozostalostnej záležitosti nebohého M. T.na, roľníka, obyvateľa z U., odumretého W. X.X.XXXX v U., bez zanechania závetu; podľa žalobcov tento dokument svedčí o tom, že právny predchodca žalobcov M. T., spolu so svojimi súrodencami riadne prededili predmetný pozemok, čo vylučuje, aby žalovaný nadobudol svoje vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním, na základe Osvedčenia o vydržaní vo forme notárskej zápisnice sp. zn. N 207/2000, NZ 185/2000 zo dňa 28.8.2000, ktoré napísala notárka JUDr. Oľga Folbová.

2. Pokiaľ ide o stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 C.s.p.), súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaný je vlastníkom nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, vedeného Okresným úradom O., katastrálny odbor, pre katastrálne územie U., okrem iných aj parcely č. XXX o výmere 5.715 m<sup>2</sup>, druh pozemku: orná pôda, pričom titul nadobudnutia nehnuteľností zapísaných na tomto liste vlastníctva je: DAR V-515/94-45/94, DAR V-650/94-55/94 a Osvedčenie o vydržaní N 207/2000 NZ 185/2000-277/02. Z notárskej zápisnice č. N 207/2000 NZ 185/2000 spísanej dňa 28.8.2000 ďalej zistil, že bola spísaná notárska zápisnica, Osvedčenie o vydržaní

podľa § 2 až § 9 zákona SNR č. 293/1992 Zb., ktorou notárka osvedčila, že žalovaný spíňa podmienky na zápis vlastníka do katastra nehnuteľností k pozemkom nachádzajúcim sa v katastrálnom území U., zapísaných vo vložke č. XXX v celosti; predmetom notárskej zápisnice boli aj nehnuteľnosti zapísané vo vložke č. XXXX S. G. Ú. U.P., ďalej vo vložke č. XX, XXX S. G.Á. Ú. S. A. O. V. S. S.Ž. Č.. XXX, XXX S. katastrálnom území R. N. L.; notárka v notárskej zápisnici odôvodnila jej spísanie. Súd prvej inštancie ďalej z dedičskej dohody zo dňa 26.8.2000, uzatvorenej podľa § 3 zákona č. 293/1992 Zb. medzi žalovaným, L.. M. T., D.. XX.X.XXXX a dedičmi po L.. L. T., zomrelom X.XX.XXXX na jednej strane a žalobkyňou 5/, ktorá zastupovala aj ďalších dedičov a Š. Š., zistil, že účastníci dohody si medzi sebou dojednali vzájomné vzťahy po svojich právnych predchodcoch, keď sa vychádzalo z toho, že sú dedičmi po M. T., zomrelom v roku XXXX a po jeho manželke M. T., F.. U., R. S. F. XXXX S. X..

3. Súd prvej inštancie ďalej ozrejmil, že určovacia žaloba má predovšetkým preventívny charakter a jej účelom je spravidla poskytnúť ochranu práva žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva. Je na mieste tam, kde jej pomocou možno odstrániť stav ohrozenia práva, či neistoty v právnom vzťahu a primeranú nápravu nie je možné dosiahnuť inak, ale aj tam, kde určovacia žaloba účinnejšie ako iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a kde jej pomocou možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia sporov v budúcnosti. Toto poslanie určovacej žaloby korešponduje so zákonnou požiadavkou existencie naliehavého právneho záujmu na navrhovanom určení. Právny záujem, ktorý je podmienkou prípustnosti tejto žaloby, musí byť naliehavý v tom zmysle, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie spornosti a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov; nejde pritom o samotnú určovaciu žalobu, ale o tom, čoho (akého určenia) sa ňou žalobca domáha a za akých právnych pomerov vychádza. Naliehavý právny záujem sa teda viaže na konkrétny určovací petit (čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou so zvoleným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva, alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu a určení právneho vzťahu alebo práva, je naliehavý právny záujem, zaťažuje žalobcu. Posúdenie naliehavého právneho záujmu je otázkou právnej kvalifikácie vzťahov, ktoré sú touto neistotou ohrozené. Určovacia žaloba je spravidla vždy prípustná v prípade právnych vzťahov k nehnuteľnostiam z dôvodu, že rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov pre zosúladenie evidovaného a právneho stavu (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 24/2009).

4. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázané, že rozhodnutie, ktorého sa žalobcovia domáhali, by nevytvorilo medzi stranami sporu pevný základ a neodstránilo by spornosť ich práva alebo neistotu v právnom vzťahu; práve naopak, ak by žalobe vyhovel, vôbec by sa nedosiahlo vyriešenie vlastníckych vzťahov k nehnuteľnosti pozemku parcela č. XXX S. G. Ú. U., ale vznikla by sporná situácia, keďže by muselo nasledovať ďalšie súdne konanie s neistým výsledkom (dedičské konanie). Požadované rozhodnutie, by teda viedlo nie k odvráteniu sporov v budúcnosti, ale vytvorilo by stav, ktorý by mohol založiť viaceré spory; takýmto rozhodnutím by sa nemohol dosiahnuť stav, z ktorého by bolo zrejmé, kto je vlastníkom sporného pozemku a navyše vlastníkom parcely č. XXX je známy.

5. V súvislosti so žalobcami namietanými náležitosťami Osvedčenia o vyhlásení poukázal na § 3 ods. 3, § 56 ods. 1 písm. g) zákona č. 323/1992 Zb. a § 34 ods. 1, § 36a, § 70 ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. účinného do 14.4.2004 a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 29.1.2009, sp. zn. 2 Cdo 11/2007, podľa ktorého Notársky poriadok, Občiansky zákonník či Obchodný zákonník, nemajú ustanovenia, ktoré by umožňovali dotknutej osobe domáhať sa neplatnosti osvedčenia vydaného notárom, ale nachádzajú sa len zákonné ustanovenia upravujúce platnosť právneho úkonu, preto argumentácia žalobcov, že notárska zápisnica je nesprávna, neplatná alebo nemá náležitosti, nemá oporu v právnych predpisoch a tým nie je daný naliehavý právny záujem na tomto určení. Konštatoval, že zápisnica o vydržaní bola spísaná dňa 28.8.2000 za účinnosti § 2 ods. 1, ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. v znení platnom do 1.12.2000, a teda zákonným spôsobom.

6. Pokiaľ žalobcovia v spore poukazovali aj na ochranu oprávneného dediča (§ 485 Občianskeho zákonníka), súd prvej inštancie uviedol, že ani z tohto dôvodu im nepatrí právo na súdnu ochranu, pretože žalovaný nie je neoprávneným dedičom, keďže vlastníctvo k svojim nehnuteľnostiam získal iným spôsobom a s poukazom na štandardnú judikatúru konštatoval, že žalobu o vydanie dedičstva podľa § 485 Občianskeho zákonníka môže podať s úspechom len ten, kto nebol účastníkom konania o dedičstve (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 20.12.2007,

sp. zn. 21 Cdo 142/2006) a ďalej tiež právo na vydanie dedičstva podľa § 485 Občianskeho zákonníka nemá ten, kto sa zúčastnil pôvodného konania o dedičstve, hoci by aj bol ukrátený na svojom občianskom práve; nápravy sa totiž táto osoba, na rozdiel od dediča opomenutého v pôvodnom dedičskom konaní môže domáhať cestou riadnych, prípadne mimoriadnych opravných prostriedkov (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR zo dňa 3.10.2007, sp. zn. 21 Cdo 980/2007). Poukázal na skutočnosť, že po zomrelom M.D. T., D.. X.XX.XXXX (v niektorých dokladoch uvádzaný aj ako M. T.), od ktorého odvodzujú žalobcovia svoje vlastnícke práva, boli vedené dedičské konania na bývalom Štátnom notárstve Bratislava - vidiek v Bratislave pod č. k. D 950/88, ktoré bolo pre nemajetnosť zastavené a na ŠN Bratislava - vidiek v Bratislave pod č. k. 214/91, teda žalobcovia mali niekoľko rokov na to, aby sa cestou riadnych, alebo aj mimoriadnych opravných prostriedkov domohli vlastníctva po svojom právnom predchodcovi, čo aj urobili v ďalšom období (rozhodnutie Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 31D/2908/2005, 30D/924/2014).

7. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobcovia nemali naliehavý právny záujem na určení, že do dedičstva po ich právnom predchodcovi patrí konkrétna nehnuteľnosť, súd prvej inštancie s poukazom na § 137 písm. c) C.s.p., žalobu zamietol; navrhované dokazovanie výsluchom svedkov O. A., O.. O. O. V. L. M. nevykonal, keďže svedkovia mali byť vypočutí nie k otázkam nadobudnutia vlastníctva žalovaným, ale k okolnostiam spísania dedičskej dohody, prípadne k okolnostiam súvisiacim s finančným vyrovnaním medzi účastníkmi, čo ale nebolo predmetom sporu. O trovách konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. podľa pomeru úspechu vo veci.

8. Proti rozsudku podali žalobcovia 1/ až 5/ odvolanie a žiadali napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Podstatným zhrnutím skutkových tvrdení a právnych argumentov ich odvolania (§ 393 ods. 2 C.s.p.) možno konštatovať, že v ňom namietali, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Poukázali na sťažnosť zo dňa 5.10.2017 adresovanú predsedovi Okresného súdu Malacky, v ktorej namietali spôsob a praktiky vedenia pojednávania dňa 12.9.2017 zákonným sudcom, avšak predseda okresného súdu listom zo dňa 3.11.2017 žalobkyni 5/ oznámil, že nemá kompetencie na preskúmanie správnosti protokolácie, resp. spôsobu dokazovania a vedenia pojednávania, ale že tieto námietky možno uplatniť v rámci odvolacieho konania; v sťažnosti namietala výroky zákonného sudcu, nedostatky procesného charakteru súvisiace s prípravou na pojednávanie, s vedením konania, s vytýčením termínu pojednávania počas práceneschopnosti právnej zástupkyne žalobcov, v dôsledku ktorého neboli vytvorené podmienky na spravodlivý proces a sťažnosti predchádzala aj námietka zaujatosti voči zákonnému sudcovi. Mali za to, že všetky namietané vyjadrenia a postupy súdu prvej inštancie sú inou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; vznesené obvinenia na adresu žalobkyne 5/ nemajú reálny základ, sú nenáležité a majú za následok narušenie zásady procesnej rovnováhy účastníkov konania zakotvenej v čl. 6 C.s.p.

10. Poukázali na skutočnosť, že výťah zo zápisnice spísanej Dr. Pavlom Novákom je rozhodujúcim dôkazom svedčiacim v prospech ich dedičského práva; bol spísaný na základe poverenia číslo D 12/1945 O. okresného súdu v pozostalostnej záležitosti nebohého M. T., roľníka, býv. obyvateľa R. U., P. W. X.X.XXXX S. U., bez zanechania závetu a výťah obsahuje niekoľko uznesení, z obsahu ktorých vyplýva, že právny predchodca žalobcov M. T. spolu so svojimi súrodencami (L.. M. T., Š. Š., F.. T., B. C., F.. T., V. C.Á., F.. T. V. O. L., F.. T.) dedením nadobudli aj predmetný pozemok v príslušnom spoluvlastníckom podiele. Z Výťahu zo zápisnice sp. zn. Not. číslo NP. 52/1946, číslo D. 12/1945 zo dňa 1.7.1946, vrátane uznesení Okresného súdu Malacky je nesporné, že pozostalosť po starom otcovi strán sporu M. T. bola riadne prejednaná v dedičskom konaní a bol daný pokyn na vklad vlastníckeho práva do pozemkovej knihy pre všetkých dedičov (aj pre otca žalobcov) rovným dielom; z hľadiska dedičského práva nadobudli dedičstvo po starom otcovi všetky jeho deti vrátane otcov strán sporu a v tomto smere malo byť ich vlastnícke právo riadne zapísané v pozemkovej knihe. Nadobudnutie vlastníckeho práva dedičov k predmetným pozemkom vrátane pozemku parcela č. XXX vylučuje akékoľvek pochybnosti o tom, kto je ich skutočným vlastníkom, nie držiteľom. Po smrti svojho otca M. T. v celom rozsahu vstúpili do jeho práv a povinností k predmetným nehnuteľnostiam, vrátane pozemku parcela. č. XXX, a preto žalovaný ich nemohol na ich úkor v celosti nadobudnúť vydržaním. Nakoľko zápisu ich vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bráni vydržanie žalovaným,

žalobe vyhovujúci rozsudok umožní prejednanie dedičstva v dedičskom konaní tak, ako tomu bolo aj v prípade iných nehnuteľností.

11. Namietali skutočnosť, že súd prvej inštancie neprihliadol k právnomu stavu založenému prejednaním dedičstva po starom otcovi strán sporu, ktorý bráni vydržaniu predmetného pozemku žalovaným, pričom jeho úvahy pri hodnotení všetkých dôkazov vo vzájomnej súvislosti nie sú správne, nakoľko sa zamerenal len na výklad inštitútu notárskej zápisnice o vydržaní v teoretickej rovine bez toho, aby s poukazom na zistenia vyplývajúce z Výťahu zo zápisnice spísanej Dr. Pavlom Novákom, skúmal jej obsahové náležitosti a právne dôsledky. Nestotožnili sa s názorom súdu prvej inštancie (uvedeným v odseku 35. odôvodnenia), že ich argumentácia, že notárska zápisnica je nesprávna, neplatná alebo nemá náležitosti, oporu v príslušných právnych predpisoch a že na takomto určení nie je naliehavý právny záujem, nakoľko aj podľa súdnej praxe je možné obsah verejnej listiny spochybniť, ak existujú skutočnosti odporujúce skutkovému stavu, z ktorých notárske osvedčenie vychádzalo. Mali za to, že na vydanie osvedčenia vo forme notárskej zápisnice neboli splnené podmienky uvedené v § 1, § 2 až § 9 zákona č. 293/1992 Zb., teda žalovaný nespĺňa podmienky oprávnenej držby.

12. Nemali vedomosť o vydržaní pozemkov žalovaným, ktorý ich vôbec neinformoval, že sa stal ich výlučným vlastníkom, ani im nedal Notársku zápisnicu sp. zn. N 207/2000, NZ 185/2000 zo dňa 28.8.2000 (Osvedčenie o vydržaní) a o vydržaní pozemkov sa dozvedeli až v roku 2014; nebolo ich povinnosťou sledovať úradnú tabuľu v obci a brániť sa voči tomu, že niekto ich chce pripraviť o ich vlastníctvo, preto neobstojí konštatovanie súdu prvej inštancie, že nekonali a vyvinuli všetko potrebné úsilie ihneď potom, ako sa dozvedeli rozhodujúce skutočnosti. Predmetná notárska zápisnica je v rozpore s Výťahom zo zápisnice spísanom Dr. Pavlom Novákom a v nej uvedené konštatovania neobstoja, sú chybné a mylné, nakoľko dedičstvo po M. T., ktorý zomrel X.X.XXXX, starom otcovi strán sporu, bolo preukázateľne prejednané v dedičskom konaní, a tento fakt vylučuje, aby sa po prejednaní dedičstva zmocnil pozemkov v celosti vydržaním žalovaný na úkor žalobcov, pričom takýto postup odporuje nielen existujúcemu právnomu stavu, ale aj dobrým mravom; prejednaním dedičstva po M. T., G. R. X.X.XXXX, sa jeho právnymi nástupcami stali: M. T. (P. Ž. X V. Ž.V. X), L. M. T., (P. Ž.) Š. Š.P., F. T., B. C., F. T., V. C., F. T. V. O. L., F. T., všetci rovnakým dielom (v spoluvlastníckom podiele 1/48).

13. Vytkli súdu prvej inštancie, že nevyhodnotil obsah notárskej zápisnice o vydržaní primerane okolnostiam nielen preto, že sú legitímni nástupcovia poručiťľa, ale ani z hľadiska podmienok stanovených zákonom SNR č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, ani z hľadiska esenciálnych náležitostí notárskej zápisnice stanovených v § 63 Notárskeho poriadku. Vydržanie predmetných pozemkov založené na údajnej dohode dedičov podľa zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, je z hľadiska existujúcich pomerov absurdné, nakoľko podľa tohto zákona sa postupuje v dedičskom konaní vtedy, ak poručiťľ zomrel pred nadobudnutím jeho účinnosti, t.j. pred dňom 1.9.1995; v praxi to znamená, že dedičia môžu rozdelením nadobudnúť aj pozemky menšie, ako stanovuje zákon o zákaze drobenia lesnej a poľnohospodárskej pôdy a zákaz drobenia pozemkov sa na tento prípad nevzťahuje. Uviedli, že zákon SNR č. 293/1992 Zb. nadobudol účinnosť dňa 1.9.1995 a bol zmenený zákonom č. 393/2000 Z.z., ktorým boli s účinnosťou od 1.12.2000 zrušené § 2 až 9; dňom 1.12.2000 došlo k pretrhnutiu plynutia 10 ročnej zákonnej lehoty pre nedostatok dobromyseľnosti, čo z hľadiska skutkových a právnych okolností vylučuje vydržanie predmetných pozemkov v celosti. Z ustanovení § 1, § 3 ods. 2, § 4 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. vyplýva, že ním mali byť v menej zložitej forme riešené dovtedy neevidované vlastnícke vzťahy k nehnuteľnostiam, avšak ich cieľom nebolo uľahčenie zbavenia vlastníctva doterajšieho vlastníka tak, ako tomu je v danom prípade.

14. Konštatovali, že jedným z predpokladov vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Súdna prax dospela k záveru, že vedomie, že niekto vlastní z nehnuteľnosti iba spoluvlastnícky podiel vylučovalo, ak aj nehnuteľnosť užíval výlučne sám, dobromyseľnosť o tom, že mu vec patrí celá. V tomto smere žalovaný vedel, že ide o pozemky aj po otcov strán sporu, ktoré majú byť prejednané v dedičskom konaní; tento fakt vylučuje, že konal v dobrej viere a bráni tomu, aby vydržaním na úkor ostatných dedičov nadobudol vlastnícke právo k predmetnému pozemku v celosti. O tom, že žalovaný nebol dobromyseľný ani po vydaní osvedčenia o vydržaní svedčí aj jeho postoj k žalobcom, keď nedodrжал svoje záväzky z dedičskej dohody, bez ohľadu na to, že je neplatná a navyiac dňom 1.12.2000 stratil postavenie dobromyseľného držiteľa, čím došlo k

pretrhnutiu vydržacej doby. Súd prvej inštancie zamietol žalobu napriek tomu, že osvedčenie o vydržaní nemá náležitosti, ktoré by z hľadiska citovaných ustanovení malo mať, nakoľko prehliadol, že neobsahuje vyhlásenia žalovaného o okolnostiach, dobe a nepretržitosti držby nehnuteľností zodpovedajúce realite, ani vyhlásenia dotknutých vlastníkov a príslušného obecného úradu, že nemajú k vzniku práva výhrady, keď sa v ňom napr. uvádza, že uvedený majetok obhospodarovala rodina T.U. až do združstevnenia, avšak zjavne ide o omyl v ponímaní právnych vzťahov, nakoľko predmetné pozemky boli nielen v užívaní rodiny T., ale aj v ich vlastníctve, čo je zásadný rozdiel.

15. Súdu prvej inštancie vyčítali, že neprihliadol ani k ich námietke, že Dedičskú dohodu zo dňa 26.8.2000 nemožno považovať za súhlas dedičov, aby žalovaný predmetné pozemky nadobudol vydržaním, nakoľko v dedičskej dohode nie je zmienka o vydržaní pozemkov, ale iba odkazy na zákony a u žalobkyne 5/ mala dohoda navodiť dojem, že pri rešpektovaní zákazu drobenia pozemkov, niet iného východiska ako prenechanie pozemkov žalovanému. Predovšetkým súčasťou dohody nie sú splnomocnenia pre žalobkyňu 5/, ani žalovaného, čo znamená, že žiadny súhlas s vydržaním žalovanému nedali a vydržanie vnímajú ako nelegitímny zásah do vlastníckeho práva; konštatovanie súdu prvej inštancie (v odseku 25. odôvodnenia), podľa ktorého zistil, že účastníci dohody si medzi sebou dojednali vzájomné vzťahy po svojich právnych predchodcoch, nemôže z právneho hľadiska obstať, keďže je pre absenciu formálnych a materiálnych náležitostí absolútne neplatným právnym úkonom.

16. Žalobcovia ďalej namietali aj argumentáciu súdu prvej inštancie o nedostatku naliehavosti právneho záujmu, t.j., že žalobe vyhovujúcim rozhodnutím sa nevytvorí stav právnej istoty, nakoľko z rozsudku bude jasné, že prislúchajúci spoluvlastnícky podiel na pozemku, ku ktorému dedením nadobudol vlastnícke právo ich poručiteľ, patrí do dedičského konania po poručiteľovi, čím sa ním vytvorí pevný základ na prejednanie veci v dedičskom konaní, ktorého rozhodnutie bude titulom na zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností a vzhľadom na to, že vlastnícke právo sa nepremičuje, smrťou poručiteľa vstúpili do jeho majetkoprávných vzťahov v celej ich šírke a v rozsahu jeho práv i povinností; iný výklad odporuje princípu zakotvenému v čl. 20 Ústavy SR a poukázali na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 16.12.2008, sp. zn. 1 Cdo 26/2007.

17. Mali za to, že súd prvej inštancie, že nerešpektoval princíp zakotvený v § 205 C.s.p., že listiny vydané orgánom verejnej moci v medziach ich právomoci, ako aj listiny, ktoré sú osobitným predpisom vyhlásené za verejné, potvrdzujú pravdivosť toho, čo sa v nich osvedčuje alebo potvrdzuje, ak nie je dokázaný opak. Zamietnutím žaloby dal súd prvej inštancie bezdôvodne prednosť Notárskej zápisnici spis. zn. N 207/2000, NZ 185/2000 zo dňa 28.8.2000 (Osvedčenie o vydržaní) pred Výťahom zo zápisnice spis. zn. Not. číslo NP. 52/1946, číslo D. 12/1945 spísanej Dr. Pavlom Novákom, dňa 01.07.1946, vrátane pripojených vykonateľných súdnych uznesení, na základe ktorého je dedičské právo poručiteľa nesporné; na tomto zistení nemôže nič zmeniť ani jeho konštatovanie, že poručiteľ zomrel ako nemajetný. Súdne rozhodnutia v dedičskej veci po M. T. sú analogicky z hľadiska § 228 ods. 1 C.s.p. záväzné pre strany a pre tých, ktorí sa stali právnymi nástupcami strán po právoplatnosti uznesení, avšak súd prvej inštancie svojím rozhodnutím odmietol akceptovať právny stav založený prejednaním dedičstva po poručiteľovi.

18. Súd prvej inštancie vec posúdil aj z hľadiska § 485 Občianskeho zákonníka s tým, že sa tak vyjadrili žalobcovia, čo ale nemá oporu vo vykonanom dokazovaní; odhliadnuc od toho žalovaný nemôže byť, a nie je oprávneným dedičom pozemku v celosti, nakoľko mu a jeho dedičskej skupine z hľadiska dedičského práva prislúcha len spoluvlastnícky podiel po ich otcovi a vydržaním nadobudnutý spoluvlastnícky podiel po ich otcovi je v tomto smere bonusom, ktorý mu nepatrí. Citované ustanovenie zakotvujúce ochranu oprávneného dediča sa na daný prípad ani nevzťahuje, nakoľko žalovaný predmetný pozemok nenadobudol v rámci dedičského konania, ale vydržaním; pozemky uvedené v zápisnici o vydržaní sú však novoobjaveným majetkom po poručiteľovi, ktoré majú byť prejednané v riadnom dedičskom konaní bez ohľadu na výsledok pôvodného dedičského konania.

19. Odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ďalej len „C.s.p.“) preskúmal napadnutý rozsudok, prejednal odvolanie žalobcov 1/ až 5/ bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 a contrario C.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správny (§ 387 ods. 1 C.s.p.). Rozsudok verejne vyhlásil 24.9.2019 (§ 219 ods. 3 C.s.p.).

20. V danej veci sa žalobcovia 1/ až 5/ žalobou, ktorej zmena bola pripustená uznesením súdu prvej inštancie, vyhláseným na pojednávaní dňa 26.10.2017, domáhali určenia, že do dedičstva po nebohom M. T., D.. X.XX.XXXX, ktorý zomrel dňa 14.5.1988, patrí spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/48 na nehnuteľnosti zapísanej v katastri nehnuteľností Okresného úradu Malacky, katastrálny odbor, na liste vlastníctva č. XXXX, okres Malacky, obec U., G. Ú. U. ako pozemok parcela registra „E“ číslo XXX o výmere 5.715 m<sup>2</sup>, druh pozemku: orná pôda.

21. Ako správne konštatoval súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia, prvoradou podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby je podľa § 137 písm. c) C.s.p. (predtým § 80 písm. c/ O.s.p.) právny záujem na požadovanom určení. Právny záujem procesnej prípustnosti určovacej žaloby v zmysle § 137 písm. c) C.s.p. (§ 80 písm. c/ O.s.p.), musí byť naliehavý. Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania. Naliehavý právny záujem je spravidla daný v prípade, ak by bez tohto určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo ak by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým (porovnaj R 17/1972). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah strán sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996).

21.2 Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Pokiaľ chce žalobca osvedčiť svoj naliehavý právny záujem, musí na jednej strane poukázať na určité skutkové okolnosti prejednávanej veci vedúce k sporu medzi stranami a k potrebe určiť súdom, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, na druhej strane vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý tento spor rieši (odstraňuje neistotu vzťahu sporových strán alebo vytvára pevný základ pre jeho usporiadanie).

21.3 Rešpektujúc zásadu hospodárnosti konania sa súd musí zaoberať otázkou existencie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe už po začatí konania, pričom naliehavý právny záujem na požadovanom určení musí byť daný aj v čase rozhodovania (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Cdo 264/2007, 5 Cdo 31/2011, 4 Cdo 111/2008).

22. V súlade s rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 11.12.2008, sp. zn. 3 Cdo 44/2008; z 30.6.2008, sp. zn. 5 Cdo 147/2007; z 29.1.2008, sp. zn. 1 Cdo 43/2007; z 26.7.2007, sp. zn. 3 Cdo 25/2007), je za konkrétnych podmienok prípustný určovací návrh (žaloba), že konkrétna vec (hnuteľná alebo nehnuteľná) patrí do dedičstva po poručiteľovi, ktorým návrhom (žalobou) sa môže v sporovom konaní takéhoto určenia domáhať ten, kto je dedičom poručiteľa (resp. do úvahy prichádzajúcim dedičom), prípadne jeho právnym nástupcom, voči inej osobe ako dedičovi (ktorá nie je poručiteľovým dedičom).

22.1 Odvolací súd na tomto mieste uvádza, že Civilný sporový poriadok (ako aj Občiansky súdny poriadok) predpokladá, že vo vzťahu k sporným aktívam a pasívam sa dedičia svojich práv budú domáhať žalobou mimo konania o dedičstve (či už pred skončením konania o dedičstve alebo po jeho skončení). Pokiaľ sa v konaní o dedičstve vyskytne rozpor o tom, čo patrí do dedičstva po poručiteľovi, procesným nástrojom na jeho odstránenie je žaloba na určenie, že tá ktorá vec (právo) patrí do dedičstva po poručiteľovi. V konaní o takej žalobe ide o posúdenie, či poručiteľ bol v čase smrti vlastníkom tejto veci; požadované určenie sa vzťahuje ku dňu smrti poručiteľa a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu. (!) Ak súd vyhovie žalobe požadujúcej uvedené určenie a vec je následne prejednaná v konaní o dedičstve ako majetok poručiteľa, nepotvrďuje rozhodnutie o dedičstve (osvedčenie o dedičstve), že dedič je v súčasnosti vlastníkom veci. Po smrti poručiteľa môžu vo všeobecnosti nastať právne skutočnosti, s ktorými právny poriadok spája vznik vlastníctva niekoho iného (napríklad vydržaním); v konaní, v ktorom sa zisťuje, či určitá vec bola v čase smrti poručiteľa v jeho vlastníctve, sú však takéto (neskoršie) skutočnosti právne bezvýznamné.

23. Rozhodnutím Štátneho notárstva Bratislava - vidiek v Bratislave č.k. D 214/91-7, zo dňa 15.1991, v dedičskej veci po poručiťelovi M. T., D.. XX.X.XXXX, naposledy N. S. O., G. R. W. XX.X.XXXX, bola určená všeobecná a zároveň čistá hodnota dedičstva vo výške 126 Kčs s tým, že podľa § 40 ods. 1 písm. c) Notárskeho poriadku schválilo dohodu dedičov, podľa ktorej dedičstvo pozostávajúce z 1/48 pozemkov vedených vo vl. č. XXX S. G. Ú. U., parcela č. XXX, XXX v EN vedená ako parcela č. XXX - zastavané plochy bez domu vo výmere 852 m<sup>2</sup>, parcela č. XXX/X - záhrada vo výmere 467 m<sup>2</sup>, parcela č. XXX/X - zastavené plochy vo výmere 191 m<sup>2</sup>, preberá O. M., D.. XX.X.XXXX, N. R. X/XX, O., bez povinnosti výplaty voči ustupujúcim dedičom.

24. V danej veci sa žalobcovia požadovaného určenia domáhali na skutkovom základe, že žalovaný na základe notárskej zápisnice N 207/2000, NZ 185/2000 - Osvedčenie o vydržaní zo dňa 28.2.2000, nadobudol na úkor ostatných dedičov po poručiťelovi M. T. pozemky o veľkej výmere (viac ako 5 ha) bez akýchkoľvek záväzkov, pretože notárka JUDr. Oľga Folbová, nepojala do notárskej zápisnice Dedičskú dohodu zo dňa 26.8.2000, v dôsledku čoho im nebola poskytnutá primeraná ochrana dedičských nárokov a cítia sa byť poškodenými, nakoľko Dedičská dohoda poslúžila iba žalovanému k jeho vlastným záujmom, pričom žalovaným vydržané nehnuteľnosti mali byť z hľadiska platných právnych predpisov predmetom dedenia v riadnom dedičskom konaní a z neznalosti veci boli postupom žalovaného pri podpise Dedičskej dohody dňa 26.8.2000 uvedení do omylu.

25. Z obsahu Dedičskej dohody zo dňa 26.8.2000, uzavretej v zmysle § 2 zákona č. 293/1992 Zb., vyplýva, že žalovaný (aj za L.. M. T., D.. XX.X.XXXX; O. T., D.. XX.XX.XXXX; D. T., D.. XX.X.XXXX; G. T., D.. X.X.XXXX), O.F. M. (V. za Š. T., D.. XX.X.XXXX; O. T., D.. XX.X.XXXX; A. T., D.. XX.X.XXXX) V. Š. Š., Z. W. po O. T., V. T., B. T.D., ktoré zomreli na neznámom mieste v USA a boli sestrami Š. Š. V. H. L.. M. T. V. O. M.. S. A. W. Z. Ď. G., Ž. D. M. T. Z. O.Ž. M., F. U. V. O. T., V. T., B. T. Z. A. S. D. R. S. S. Č.. XXX, XX, XXX pre katastrálne územie S. A. O. a vo vložke č. XXX, XXX pre katastrálne územie N. - C.. V dedičskom konaní po M. T.D. V. V. T. tieto pozemky neboli prejednané a tiež neboli prejednané po ich dedičoch M. T. V. L.. M. T.. Účastníci zmluvy zároveň prehlásili, že navzájom uznávajú, že im v zmysle Občianskeho zákonníka prináleží podiel o veľkosti 1/3 na uvedených pozemkoch (do ktorého sú zahrnuté nároky osôb, ktoré v tejto dohode zastupujú) a to tak, ako by im prináležalo v riadnom dedičskom konaní.

26. Z obsahu Dedičskej dohody preto nepochybne vyplýva, že v čase smrti poručiťela M. T., R.. XX.X.XXXX, nebolo sporné vlastníctvo k nehnuteľnosti zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, P. O., P. U., katastrálne územie U. V. A. A. F. „, Č. XXX o výmere 5.715 m<sup>2</sup>, druh pozemku: orná pôda, t.j. medzi dedičmi nebolo sporu, že poručiťel bol v čase svojej smrti dňa XX.X.XXXX spoluvlastníkom predmetnej nehnuteľnosti; z povahy týchto skutočností je teda vylúčený základný účel, ktorý má určovacia žaloba naplniť, a to odstránenie spornosti práva medzi účastníkmi právneho vzťahu.

27. Zároveň, pokiaľ notárka JUDr. Oľga Folbová dňa 28.8.2000, spísala notársku zápisnicu pod sp. zn. N 207/2000, NZ 185/2000, a to Osvedčenie o vydržaní podľa § 2 až § 9 zákona SNR č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov, ktorou osvedčila, že L.. M. T., D.. XX.X.XXXX, N. U. XXX, spíňa podmienky na zápis vlastníka do katastra nehnuteľností aj k pozemnoknižnej parcele č. XXX - roľa o výmere 5.715 m<sup>2</sup> ako parcela č. XXXX/X, druh pozemku: ostatné plochy, EL č. X, v užívaní Poľnohospodárskeho družstva U., parcela č. XXXX/X, druh pozemku: orná pôda, EL č. X v užívaní Poľnohospodárskeho družstva U. a to na podklade predložených listinných dokladov, okrem iných aj Dedičskej dohody zo dňa 26.8.2000 uzavretej v zmysle § 3 zákona č. 293/1992 Zb.; ide o právnu skutočnosť, ktorá nesporne nastala až po smrti poručiťela M. T., R.. XX.X.XXXX (takmer 12 rokov po smrti poručiťela), teda o právnu skutočnosť, od ktorej nemožno odvodzovať naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiťelovi, nakoľko zmyslom takejto určovacej žaloby je odstrániť rozpor o tom, čo patrí do dedičstva po poručiťelovi, ktoré sa nadobúda okamihom jeho smrti.

28. Z vyššie uvedenej podrobnej právnej argumentácie odvolacieho súdu, potom rezultuje nespochybniteľný záver, totožný so záverom vysloveným súdom prvej inštancie v napadnutom rozsudku, že žalobcovia 1/ až 5/ v spore o určenie, že spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti patrí do dedičstva po poručiťelovi, neosvedčili naliehavý právny záujem na požadovanom určení; pokiaľ žalobcovia neosvedčili naliehavý právny záujem na tomto určení, ide o samostatný a prvoradý dôvod pre zamietnutie návrhu, ktorý vylučuje, aby sa súd zaoberal meritom veci.

29. Pokiaľ ide o žalobcami 1/ až 5/ uplatnený odvolací dôvod, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, odvolací súd uvádza, že vada konania, ktorá môže mať vplyv na správnosť rozhodnutia, v konkrétnom prípade nemusí mať za následok vecne nesprávne rozhodnutie a odvolací súd tu posudzuje otázku, či by obsah výroku rozhodnutia bol iný, keby k vade konania nedošlo; typickou vadou, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci je také porušenie práv strany sporu, v dôsledku ktorého jej bola odňatá možnosť konať pred súdom (napr. nedostatok vyrozumienia strany o pojednávaní súdu vrátane oneskoreného predvolania), v dôsledku ktorého bola vylúčená z prednesu, z práva vyjadriť sa k dokazovaniu a podobne. Námiety žalobcov 1/ až 5/ vo vzťahu k uplatnenému odvolaciemu dôvodu smerovali výlučne k vedeniu pojednávania konaného dňa 12.9.2017 zákonným sudcom, pričom žalobcovia ani netvrdili, že týmto jeho konaním im bolo znemožnené realizovať procesné práva na tomto pojednávaní; ak mali žalobcovia za to, že namietané konanie zákonného sudcu zakladalo jeho vylúčenie z prejednávania a rozhodnutia veci, potom bolo ich procesnou povinnosťou v odvolaní uplatniť aj odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. c) O.s.p., čo však neučinili napriek tomu, že odvolací súd je v zmysle § 380 ods. 1 C.s.p. odvolacími dôvodmi viazaný.

30. Na uvedenom základe neboli žalobcami 1/ až 5/ uvádzané tvrdenia v odvolaní ďalej spôsobilé zmeniť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, na ktorých založil svoje rozhodnutie; s ohľadom na podrobnú právnu argumentáciu odvolacieho súdu, nemali odvolacie námietky žalobcov 1/ až 5/ z hľadiska právneho posúdenia veci nijaký význam.

31. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalovanému, ktorý bol úspešný v odvolacom konaní, priznal proti žalobcom 1/ až 5/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 C.s.p. s tým, že o výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie podľa § 262 ods. 2 C.s.p. po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

32. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).